

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor vəzifəsini icra edən

Dos Z.I.Məmmədov:

"07" may 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050616-İnformasiya texnologiyaları

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İnsan-kompüter interfeysi

Kodu: İPF-B16

Tədris ili: V tədris ili, (2025-2026) Semestr: IX

Tədris yükü: Auditoriya saati 14 (14 saat mühazirə, 10 saat laboratoriya)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: m Məlikzadə Tural Tofiq

Məsləhət saati: I gün saat 11⁰⁰ -12⁰⁰

E-mail ünvanı: tural1996t@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Fizuli 170 a, I saylı tədris korpusu

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Məmmədov F. , İbiyev F. , Aslanov Ə. Microsoft Windows 7 əməliyyat sistemi. Bakı: OKA Ofset, 2014.
2. A. B. Babayev, E. V. Seyidzadə "Fərdi kompüterlərin element vasitələri və periferiya qurğuları", Bakı, Qafqaz Universiteti nəşrləri, 2008
3. Internet materialı : windows-7.pdf.
4. M. N. Əlizadə, E. V. Seyidzadə, A. B. Babayev "Kompüter və hesablama sistemlərinin arxitekturası", Bakı, Səda, 2011
5. Müslümov V .: , Əmrahova A. , Səmədova Z. Microsoft Word 2010. Bakı: UniPrint, 2015.
6. Müslümov V. , Hacıyev A. , Babayev F. Microsoft Excel 2010. Bakı: UniPrint, 2015.
7. Seyidzadə E. V. Elektron cədvəllər (MS Excel 2010). Təlim vəsaiti. Tempus Proqramı. Qafqaz Universiteti. Bakı: "Şərq-Qərb", 2014.
- Əlavə ədəbiyyat
8. Seyidzadə E. V. Mətn prosessoru (MS Word 2010). Təlim vəsaiti. Tempus Proqramı. Qafqaz Universiteti. Bakı: "Şərq-Qərb", 2014.
9. Verdiyev E. Təqdimat (MS PowerPoint 2010). Təlim vəsaiti. Tempus Proqramı. Qafqaz Universiteti. Bakı: "Şərq-Qərb", 2014.

10. INTERNET saytları.

11. Mühazirə konsept materialları.

IV. Prekvizitlər: Fənin tədrisi üçün öncədən "Süni intellekt sistemləri", "Informasiya sistemləri", "Kompüter mühəndisliyinin əsasları", "Kompüterin tətbiqi nəzəriyyəsinin əsasları", fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Müstəqil və qrup şəklində fəaliyyət göstərmək bacarıqlarına yiyələnmək; Zəruri informasiyanı axtarıb tapmaq və ondan sistemləşdirilmiş formada istifadə etmək Bu fənin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənin təsviri və məqsədi:

Fənin tədrisində əsas məqsəd tələbələrə informasiyanın nəzəri əsaslarını, kompüter sistemlərində süni intellekt sistemlərində biliklərin təqdim edilməsi üsulları, biliklərin modellərinin qurulmasını, riyazi məntiq əməliyyatlarının tətbiqinin metodoloji əsaslarını,qərar qəbul etmənin üsullarını, ekspert sistemlərinin strukturunu, tətbiqi kriteriyalarını, intellektual sistemlərin quruluşu və layihələşdirilməsini, biliklər bazasının layihələşdirilməsini öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 ballı tələbə semestr ərzində , 50 ballı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A

2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 14 saat, laboratoriya 10 saat. Cəmi: 14 saat

Nö	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
1	2	3	4
	Mühazirə mövzuları		
1.	Mövzu № 1. İnsan-maşın interfeyslərinin əsas anlayışları. Plan: 1. Interfeys. Interfeysin növləri. Simvol interfeysi. Qrafiki interfeys. 2. İstifadəçi interfeysi. İnsan maşın interfeysi (IMI). 3. İnsan-maşın qarşılıqlı münasibətlərinin psixoloji aspektləri.	2	
2.	Mövzu № 2. İnsan-maşın interfeyslərinin yaradılması Plan: 1. Interfeysin yaradılmasının əsas prinsipləri. 2. IMI-nin layihələndirilməsi üçün tövsiyyələr.	2	
3.	Mövzu № 3. İnformasiyanın qarşılıqlı təsir anlayışı. Plan: 1. İnsan-maşın interfeysində qarşılıqlı təsir anlayışı, növləri və usulları. 2. İnsan-maşın interfeysinin dialoq və layihələndirmə vasitələri.	2	
4.	Mövzu № 4. Qrafiki insan-maşın interfeysi. Plan: 1. Qrafik interfeyslərin əsas prinsiplərini 2. Vizual dizaynın əsasları. 3. Windowsun qrafik interfeysi	2	
5.	Mövzu № 5. Qrafiki insan-maşın interfeysinin komponentləri və obyektlə qarşılıqlı əlaqə qaydaları Plan: 1. İstifadəçi ilə inteqrasiya komponentləri 2. Məlumat Göstərmə Komponentləri 3. İstifadəçi Dəstəyi Komponentləri 4. Qrafiki insan-maşın interfeysinin obyektlə qarşılıqlı əlaqə qaydaları	2	
6.	Mövzu № 6. Qrafiki insan-maşın interfeysinin layihələndirilməsi Plan: 1. Qrafiki insan-maşın interfeysinin layihələndirilməsinin əsas mərhələləri 2. Qrafiki insan-maşın interfeysinin layihələndirilməsinə obyekt yönümlü yanaşma	2	
7.	Mövzu № 7. İnsan-maşın interfeysi ilə Interactive əlaqələr Plan: 1. İnsan-maşın interfeysin əsas prinsipləri	2	

	2. İnsan-maşın interfeysinin dizayn prosesi	
	Cəmi	14
	laboratoriya mövzuları	
1.	İnsan-maşın interfeyslərinin əsas anlayışları	2
2.	İnsan-maşın interfeyslərinin yaradılması	2
3.	Informasiyanın qarşılıqlı təsir anlayışı	2
4.	Qrafiki insan-maşın interfeysi	2
5.	Qrafiki insan-maşın interfeysinin komponentləri və obyektlə qarşılıqlı əlaqə qaydaları	2
	Cəmi	10
	Fənn üzrə cəmi	24

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr "İnsan-kompüter interfeysləri" kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında nəzəri və praktik şəkildə fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

"İnsan-kompüter interfeysləri" fənninin tədrisi zamanı tələbələrə kompüterin strukturuna aid olan müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir: "İnsan-kompüter interfeysləri" fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- fərdi tapşırıqlar,
- praktiki məsələlər.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri

- Tətbiqi informasiya sistemlərinin qurulması prinsiplərini mənimsəmək
 - Çoxtəyinatlı informasiyaların emalı üçün müasir proqram təminatından istifadə etməyi bacarmaq
 - Proqramlara əlavə olunmuş dillərin köməyindən istifadə etməklə tətbiqi proqramların imkanlarının artırılmasını bacarmaq
- Kompüter texnologiyalarının müasir vəziyyətlərini və inkişaf tendensialarını bilməlidirlər.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənnin kollokvium sualları:

Kollokvium sualları

1. Interfeys.İnterfeysin növləri.Simvol interfeysi.Qrafiki interfeys
2. İstifadəçi interfeysi. İnsan maşın interfeysi (IMI).

3. İnsan-maşın qarşılıqlı münasibətlərinin psixoloji aspektləri
4. Interfeysin yaradılmasının əsas prinsipləri
5. İMI-nin layihələndirilməsi üçün tövsiyələr
6. İnsan-maşın interfeysində qarşılıqlı təsir anlayışı, növləri və usulları
7. İnsan-maşın interfeysinin dialog və layihələndirmə vasitələri
8. Qrafik interfeyslərin əsas prinsiplərini
9. Vizual dizaynın əsasları
10. Windowsun qrafik interfeysi

XV. Fənnin imtahan sualları

I blok

1. İnsan-maşın interfeyslərinin əsas anlayışları
2. Interfeys. Interfeysin növləri. Simvol interfeysi. Qrafik interfeys
3. İstifadəçi interfeysi.
4. İnsan maşın interfeysi (IMI).

II blok

5. İnsan-maşın qarşılıqlı münasibətlərinin psixoloji aspektləri
6. İnsan-maşın interfeyslərinin yaradılması
7. Interfeysin yaradılmasının əsas prinsipləri
8. İMI-nin layihələndirilməsi üçün tövsiyələr
9. İnformasiyanın qarşılıqlı təsir anlayışı

III blok

10. İnsan-maşın interfeysində qarşılıqlı təsir anlayışı, növləri və usulları
11. İnsan-maşın interfeysinin dialog və layihələndirmə vasitələri
12. Qrafiki insan-maşın interfeysi
13. Qrafik interfeyslərin əsas prinsiplərini
14. Vizual dizaynın əsasları
15. Windowsun qrafik interfeysi

IV blok

16. Qrafiki insan-maşın interfeysinin komponentləri və obyektlə qarşılıqlı əlaqə qaydaları
17. Məlumat Göstərmə Komponentləri
18. İstifadəçi Dəstəyi Komponentləri
19. Qrafiki insan-maşın interfeysinin obyektlə qarşılıqlı əlaqə qaydaları

V blok

20. Qrafiki insan-maşın interfeysinin layihələndirilməsinin əsas mərhələləri
21. Qrafiki insan-maşın interfeysinin layihələndirilməsinə obyekt yönümlü yanaşma

22. İnsan-maşın interfeysi ilə Interactive əlaqələr
23. İnsan-maşın interfeysin əsas prinsipləri
24. İnsan-maşın interfeysinin dizayn prosesi

" İnsan-kompüter interfeysləri " fənninin sillabusu 050616-"İnformasiya texnologiyaları" ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.
«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 07.05.2025-cü il tarixli 9 №-li protokolu əsasında təsdiq olunmuşdur..

Fənn müəllimi:

m T. T. Məlikzadə

Kafedra müdiri:

dos R.F.Əliyev